

Het is een kleine, ietwat ouderwets geklede man, die zondagmorgen 30 mei 1965 in de hervormde Wilhelminakerk in Den Haag preekt. De meeste kerkgangers kunnen het Afrikaans, waarin hij gloedvol, op hartstochtelijk overredende toon het woord voert, maar moeilijk volgen. Z'n naam zegt weinigen iets. De meeste kerkgangers zijn zich niet bewust dat de Zuid-Afrikaanse veiligheidspolitie enkele weken geleden nog (vergeefs) huiszoeking bij de man op de preekstoel deed op zoek naar aanwijzingen dat hij de wet ter bestrijding van het communisme zou hebben overtreden. Evenmin weten ze van de vele dreigbrieven, waarmee hij is overstroomd of van de volksoploop voor de kerk van Belgravia in Zuid-Afrika, die hem enkele maanden eerder de weg naar de preekstoel versperde, omdat men woedend was op de man, die de apartheidsfilosofie openlijk als onchristelijk durfde aan te vallen. Het hele woord 'apartheid' valt trouwens niet in de preek.

Maar alle kerkgangers voelen, dat zij die zondagmorgen onder het gehoor zitten van iemand, die geen routine-preek houdt. *'En daarom kan God ons alleen maar helpen het zuivere beeld van Zijn Zoon als dienstknecht, als de machteloze, als de weerloze, te ontdekken, wanneer hij Zijn Kerk op de weg van lijden voert. De Heere zal de Kerk van Christus in Zuid-Afrika alleen eerst dan weer kunnen gebruiken om 'n boederschap van verlossing uit te dragen aan 200 miljoen niet-christenen van het groot-vasteland van Afrika, als die Kerk weer opnieuw gaat ontdekken, wat het betekent om gewillig en vreugdevol te lijden voor zijn diepste overtuigingen. Overtuigingen, die geboren moeten worden vanuit het Woord, en het Woord alleen.'*

Er is in '65 nog maar weinig in Nederland gepubliceerd over ds. Naudé en zijn ras-senbarrière doorbrekende Christelijk Instituut maar de predikant zal in zo korte tijd bekendheid krijgen, dat reeds in oktober van dat jaar het studentenblad van de VU, Pharetra, pleit voor een ere-doctoraat. Zeven jaar later zal het door de Senaat van de VU aan ds. Naudé worden aangeboden.

Vast programpunt

Wie is ds. Beyers Naudé?

De afgelopen zeven jaar hebben vele Nederlanders persoonlijk met hem kennis gemaakt tijdens zijn bezoeken aan Nederland.

Tot een vrijwel 'vast programpunt' van elke buitenlandse bezoeker aan Zuid-Afrika, die zich over de apartheid wenst te oriënteren, behoort sinds jaar en dag ook een bezoek aan het Christelijk Instituut. Ook Robert

Ds. Beyers Naudé en het Christelijk Instituut

Kennedy bezocht ds. Naudé. De laatste tijd wordt echter de ene medewerker na de andere getroffen door vrijheidsbeperkende maatregelen: Cosmas Desmond, Peter Randall, Neville Curtis, David de Beer, dr. Basil Moore, Stephen Hayes, Anne Hope en Clive Nettleton. En op 't ogenblik loopt er een onderzoek door een parlementaire commissie naar het Christelijk Instituut. Premier Vorster: *'Ons parlement moet bedacht zijn op alle organisaties en stromingen die ondermijnend werk doen.'*

Ds. Naudé zelf is tot dusver niet rechtstreeks aangepakt. Vreest men de schok, die iets dergelijks zou geven?

Zes jaar geleden zei hij al eens: *'Ik heb mij gereed gemaakt. Ik heb dat ook tegen mijn vrouw gezegd; dat kan morgen gebeu-*

ren.' Het kwam er heel rustig uit. Iedereen, die ds. Naudé heeft ontmoet, raakt onder de indruk van rustige moed, de opgewektheid en de taaie volharding waarmee hij in een uitzichtloos schijnende situatie doorgaat verzoening tussen de rassen te prediken. Bescheiden, goedlachs en onvermoeid, doet hij zijn werk. En vrijwel iedereen beseft na een contact, iemand ontmoet te hebben die spreekt vanuit een diepgewortelde geloofsovertuiging.

Afrikaner

Toen Christiaan Frederik Beyers Naudé op 10 mei 1915 werd geboren in het plaatsje Roodepoort (aan de Rand) zag z'n moeder vanuit het kraambed de rode gloed van in brand staande Duitse zakenpanden. Britten lieten – om het 'op z'n Pennings' te zeggen – *'de rode haan kraaien'* over de bezittingen van Duitsers tegen wie ze in de eerste wereldoorlog vochten.

Vele fel anti-Britse Boeren kozen – evenals in Nederland Abraham Kuyper – de kant van de Duitsers, ook de vader van ds. Naudé, die in de boerenoorlog veldprediker was geweest van generaal Beyers. Hij was intiem bevriend met de generaal, over wie hij later een boek schreef.

Generaal Beyers en andere boeren kwa-

Een keer in het kwartaal trokken vele boeren in huifkarren naar Pretoria om er het Avondmaal te vieren.

